

OTPIS TRAZBINA I POV RAT PARNICNIH TROSKOVA ZA ODBIJENE TUZBENE ZAH TJEVE U HRVATSKOJ U ODRE DENIM POSTUPCIMA

Vlada Republike Hrvatske je 28.12.2023. godine donijela **Odluku o otpisu tražbina troškova parničnog postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj, tražbina s naslova naknade štete i drugih tražbina dosuđenih Republici Hrvatskoj, u određenim postupcima**. Riječ je o nenaplaćenim tražbinama troškova parničnog postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj pravomoćnim presudama donesenim nakon 31. jula 2003. godine, u postupcima koji se odnose na Domovinski rat te radi naknade štete pokrenutim na temelju Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija („Narodne novine“, broj 117/03.) i Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 117/03.), kojima su **tužbeni zahtjevi odbijeni, a tužitelji obvezani Republici Hrvatskoj naknaditi troškove parničnog postupka**. Otpisuju se i nenaplaćene tražbine temeljem pravomoćnih presuda u regresnim parnicama koje se odnose na Domovinski rat za naknadu novčanih iznosa koje je Republika Hrvatska isplatila temeljem pravomoćnih presuda. Osim ovih tražbina, mogu se otpisati i druge tražbine dosuđene Republici Hrvatskoj koje se odnose na Domovinski rat u određenim postupcima.

Nenaplaćene tražbine se otpisuju, a za naplaćene tražbine izvršit će se povrat. Podnositelji zahtjeva nemaju pravo na kamate na vraćene iznose.

Ovom odlukom se ispravlja velika nepravda prema tužiteljima koji su tražili naknadu štete zbog ubojstva bliske im osobe tokom rata, imajući direktni učinak na njihov socijalnu sigurnost i zaštitu. Govoreći o sudskim nepravdama s kojima se nose porodice civilnih žrtava rata tadašnja saborska zastupnica, a sadašnja potpredsjednica Vlade RH Anja Šimpraga je navela podatak da od 121 analiziranog slučaja u kojima su tužitelji tražili naknadu štete zbog ubojstva bliske im osobe tokom rata, samo je 15 zahtjeva usvojeno i to kada je utvrđena kaznena odgovornost počinitelja, dok je 86 zahtjeva odbijeno. Oni moraju platiti velike parnične troškove tako da ponovo postaju žrtve. „Izgubili ste sudski spor, osporeno vam je pravo na satisfakciju i dužni ste Republici Hrvatskoj nadoknaditi troškove parničnog postupka. Nalazite se u ionako teškoj situaciji, jer ukoliko ne platite ovaj predmetni dug u pozvanom roku, postoji mogućnost da država pokuša naplatiti svoje potraživanje sudskim putem. Ukoliko nemate dovoljno novčanih sredstava na bankovnom računu, vjerovnik može pokrenuti ovršni postupak na vašoj pokretnoj ili nepokretnoj imovini“, objasnila je Šimpraga.

Šimpraga je navela primjer “Milana iz Polače” čija je majka ubijena krajem augusta 1995. Ona je nastradala kao civilna osoba, ubijena je u obiteljskoj kući u Polači po okončanju Oluje. Počinitelji ovog zločina nisu otkriveni i osuđeni, pa je, s obzirom na tu činjenicu, Milanova tužba za naknadu nematerijalne štete koju je podigao protiv Republike Hrvatske – odbijena. Milana se nakon toga tereti za plaćanje parničnog postupka u iznosu od 66.000 kuna. Na taj način on je postao dužnik Hrvatske ne čineći ništa protiv drugih, tek tražeći pravdu za sebe – konstatirala je Anja Šimpraga.

Ili, primjer, Mile Grubora iz Plavna, koji je izgubio oca i baku dvadeset dana nakon Oluje. On je pokrenuo parnicu za naknadu štete zbog ubijenih članova porodice, ali zahtjev je odbijen i u cijelosti je morao platiti 35.000 kuna sudskih troškova.

Tragičan je i primjer Damira Punoša iz Dobropoljaca kraj Benkovca. Od njega, njegovog brata i sestre potražuje se podmirenje sudskih troškova u ukupnom iznosu od 109.000 kuna. Njima je u Oluji ubijena majka, bolesna i nepokretna starica. Od Damira se tražilo da popuni obrasce o imovini, kako bi se država mogla naplatiti. Kuća im je bila zapaljena i teškom mukom opet su je podigli. Ovakva sudbina zadesila je i mnoge druge te da na ovakav način porodice ubijenih opet prolaze pakao koji su odavno htjeli zaboraviti.

Svi oni koji su platili tražbine parničnih troškova (stranke u postupcima) i njihovi zakonski nasljednici zahtjeve za povrat naplaćenih tražbina nadležnom državnom odvjetništvu ovlašteni su podnijeti **u roku od godine dana** od dana stupanja na snagu ove odluke, tj. **do 28.12.2024. godine**.

O zahtjevima za povrat naplaćenih tražbina parničnog postupka odlučuje Povjerenstvo koje čine predstavnici tri ministarstva i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. Nadležna državna odvjetništva dužna su zaprimljene zahtjeve uz relevantnu dokumentaciju dostaviti na odlučivanje Povjerenstvu u roku od 30 dana od dana zaprimanja.

Ovom odlukom ovlašćena su nadležna državna odvjetništva da ne pokreću postupke naknade štete, a u pokrenutim postupcima naknade štete da povuku tužbu, te da ne pokreću ovršne postupke, a u pokrenutim ovršnim postupcima da povuku podneseni prijedlog za ovrhu. Također, se ovlašćuju da pokrenu postupke brisanja založnih prava upisanih u vezi s pokrenutim postupcima. U pokrenutim postupcima u kojima se tužbe povuku svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Procjena da je temeljem navedenih zakona pokrenuto od 1.500 do 2.000 zahtjeva, a poslije i tužbi pred nadležnim sudovima. Tek 16% tužitelja koji su bili obavezni platiti parnične troškove je platilo ili plaća te troškove. Prema dostupnim podacima, procjena je da je za provođenje ove Odluke potrebno oko **700.000,00 eura za povrat** naplaćenih tražbina parničnog postupka.

Ratko Bubalo,
predsjednik Upravnog odbora
HCIT-a